

Esmā DUMANLI KADIZADE¹

**YABANCILARA TÜRKCĖ ÖĞRETİMİNDE AKILLI TELEFON
UYGULAMALARI ÜZERİNE İNCELEME**

Özet

Teknolojinin hızla geliştiği günümüzde, Yabancı dil öğretiminin de özellikle web kullanımlarında işitsel ve görsel araçlarla (smartphone, tablet, notebook) gerçekleştirildiği, bu kullanımların günden güne yaygınlaştığı gözlenmiştir. Bu uygulamaların duyu organlarını aktif olarak etkin hale getirdiği, dil öğrenimini kolaylaştırdığı gibi cihazların her ortama taşınabilir olmasından dolayı öğretim ortamlarını da sosyal hayatın her köşesine dağıtmış olur. Bu çalışmada ise, Yabancılara Türkçe öğretiminde “Mobil Destekli Dil Öğretimi” ile ilişkili olarak akıllı telefon uygulamalarının değerlendirilmesi yapılmıştır.

Araştırma sonucunda ise uygulamaların, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireyleri olumlu yönde etkilediği görölmüş, öğrencilerin motivasyonlarını arttırdığı, çalışmalarının gün içine dağılmasını sağladığı anlaşılmıştır. Ancak Türkçenin Yabancı dil olarak öğretiminde “Türkçe” mobil uygulamalarının henüz diğer dillerin öğretimindeki kadar yaygın ve detaylı olmadığı kanısına ulaşılmıştır. Bunun yanında ölkemizdeki internet erişimi sıkıntıları, telefonların ekran çözünürlüklerinin düşük olması, dolayısıyla küçük ekranlarda okuma güçlüğünün ortaya çıkması ve fiziksel şartların olumsuzlukları gibi sonuçlara araştırma kapsamında öğrencilere yapılan anket çalışması ile ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İşitsel ve Görsel Cihazlar, Akıllı Telefon Uygulamaları, Yabancılara Türkçe Öğretimi, Dil Öğrenimi

¹Yrd. Doç. Dr; Mersin Üniversitesi, Yenişehir Kampüsü, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, esmakadizade@mersin.edu.tr

TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE BY MOBILE PHONE APPLICATIONS

Summary

With the recent technological developments, foreign language education can be realized by means of audio-visual devices such as smartphones, tablets and notebooks. And this way of education through web applications is becoming more and more popular. These applications ease the learning process by activating multiple senses of people in addition to maximizing the learning time by spreading the activity thorough the day, making the learning process a part of the social life. In this study, smartphone applications for teaching Turkish as a Foreign Language are assessed under the scope of “Mobile assisted Language Learning”.

It has been found out that these applications affect the individuals who are learning Turkish as a foreign language in a positive way and increase their motivation by providing more frequent studying opportunities throughout the day and longer time for learning.

However, it has been observed that the aforementioned language learning applications for Turkish are not as wide spread as other languages and are not as detailed as they should be. It has been concluded that there are other adverse factors affecting the situation of an individual such as limitations on internet access, relatively smaller screens of the used portable device and it leading to reading discomfort, and other physical restrictions.

Key words: Audiovisual Materials, Smartphone Applications, Teaching Turkish to Foreigners, Language Learning

GİRİŞ

Yabancı dil öğretiminde bilhassa çeşitli etkinlikler vasıtasıyla öğrencilerin duyuları ne kadar aktif hale getirilirse öğrenmenin de o kadar hızlı ve kalıcı olması sağlanabilir. Öğrenme sürecinde öğrencinin bu etkinliklere birebir katılımı, uygulamalarla mümkündür. Bu nedenle sınıf içinde öğrencinin başarısını arttıracak aktiviteler gerçekleştirilebilir.

Günümüzde yabancı dil öğretimde geleneksel yöntemlerle istenilen başarıyı sağlamak mümkün olmayabilir. Çünkü öğretmen odaklı bu sistemlerde aktif hale getirilmesi gereken öğrenci, geri planda kalabilmektedir. Öğretmenin, öğretim materyali olarak sadece ders kitabı ve sınıf tahtasını kullanarak ders anlatması ise öğrencinin motivasyonunu düşürdüğü gibi ikinci dil olarak öğrenmek istediği hedef dile karşı olan ilgisini de azaltır. Yabancılara Türkçe öğretiminde öğrencilerin başarı düzeyini artırmak ise onları isteklendirmekle mümkündür. Bu da öğretimi çeşitli görsel ve işitsel araçlar ile yapılacak etkinlikler kapsamında sağlayarak gerçekleştirilebilir (Demirel, 1993a). Günümüzde her alanda hızla ilerleyen teknolojik gelişmeler, yabancı dil öğretimi açısından da öğretmen ve öğrencilere yol açıcı niteliktedir.

İşitsel ve görsel cihazların web kullanımlarıyla yaygınlaşması, bütün alanlarda olduğu gibi dil öğretiminde de öğrencinin tüm uyarıcılarını harekete geçirerek öğretimin etkili olmasını

sağlar. Yabancı dil öğretiminde, öğrencilerin farklı millet ve kültürlerden oluşmasının yanı sıra bireysel farklılıkların da çeşitli olduğunu göz önünde bulundurmak gerekir. “*Bireysel farklılıkların bu derece çok çeşitli olması, eğitim sisteminde çoğulcu yöntemlerin kullanılmasını zorunlu kılmıştır. Çünkü her insan, aktif olarak kullandığı zekâları ile özel bir karışıma sahiptir*” (Balım, Pekmez, Erdem, 2004:13-19). Bu nedenle yabancı dil öğretiminde kullanılacak materyaller, farklı zekâ türleri dikkate alınarak hazırlanmalıdır.

Yabancı dil öğretimi uzun bir süreç gerektirdiğinden, öğretim sınıf içinde başlayıp bitmemeli ve sınıf dışına da yayılarak her ortama taşınabilmelidir. Bu durumda sınıf içinde kullanılan video filmi, bilgisayar, dvd-vcd oynatıcısı, projeksiyon cihazı, mp3 çalar, akıllı tahta, kitaplar, resim kartları vb. öğretim materyallerinden birkaçı öğrenci ile dışarı taşınabilirken çoğunluğu sadece sınıf içerisinde kullanılmaktadır. Ancak smartphone, tablet, notebook gibi kullanımı yaygınlaşan cihazların her yere taşınması çok kolaydır ve öğretim sürecinin ders dışına taşınmasını sağlarlar. Bu cihazlar arasında en çok kullanılanı “smartphone” olarak adlandırılan akıllı cep telefonlarıdır. Yurt dışında yapılan bir araştırmada, 1994-2012 yılları arasındaki verilere göre akıllı telefonların % 50.7, sabit telefonların %31.3, ve tabletlerin %25.4 oranında kullanıldığı belirtilmektedir (Gloria Chwo& Michael Marek & Vivian Wu; 2014).

Yapılan çalışmalar incelendiğinde, telefonun 1980’lerden itibaren Batıda yabancı dil öğretiminde kullanılan bir cihaz olduğu tespit edilmiştir. 1990’larda Hawaii/ Brigham Young Üniversitesi’nde, Hawaii ile Tonga arasında telefon ve bilgisayar ile uzaktan eğitim yoluyla İngilizce öğretimi gerçekleştirilir (Green, Collier & Evans, 2001).

2000’lere gelindiğinde, Stanford Üniversitesi’nde ise İspanyolca öğrenme programı kapsamında, entegre cep telefonları öğrenme laboratuvarlarında kullanılır. (Brown, 2001). Dickey (2001) Güney Kore’de, İngilizce öğretimi, konuşma dersi için telekonferans yöntemini uygular. Thornton and Houser (2002; 2003; 2005) Japon Üniversite’sinde İngilizce öğretiminde cep telefonlarını kullanarak birçok yenilikçi projeler geliştirir.

Zaman içinde yaygınlaşan, cep telefonu yardımıyla geliştirilmiş dil öğretimi yaklaşımına “Mobil Destekli Dil Öğretimi” (Mobile Assisted Language Learning, (MALL)) adı verilmiştir. (Chinnery,2006; Shield L.&Kukulka,2008) Cep telefonları, kullanım teknolojilerinin artması sonucunda öğrencilerin dil öğretimini desteklemek amacıyla kullanılır olmuştur. Bu yolla öğrenci sadece sınıf ortamında değil her yerde dil öğrenme materyallerine ulaşabilmekte, gün içinde herhangi bir zamanda öğretmen ve sınıf arkadaşlarıyla iletişime geçebilmektedir. Ancak bu uygulamaların ülkemizde henüz yabancılarla Türkçe öğretiminde kullanılmadığı görülmektedir.

“Mobil Destekli Dil Öğretimi”nin avantajları yanında dezavantajlarının da olduğu görülmüştür. Gianna Avellis, Antonio Scaramuzzi, and Anthony Finkelstein (2004) sorularla konuyu aydınlatırlar. Küçük ekranlı mobil cihazlar dil edimi için yeterli midir? Sınırlı girdi kapasitesi dil öğrenimi açısından ne kadar etkilidir? Bu olumsuzluklar yanında bazı cihazlar ise geniş kapsamlı veriler içerip, metin ile ilgili not alma ve sorulara cevap bulma kapasitelerine sahip olabilmektedir (Burston, 2013).

“Mobil Destekli Dil Öğretimi”nin bahsedilen yurtdışındaki varlığının aksine ülkemizde bu tekniğin “Yabancılarla Türkçenin Öğretimi”nde uygulanmadığı görülmüştür. Hatta bu yöntem ile ilgili alan taramasında herhangi bir araştırmaya rastlanmamış olması çalışmanın özgün yönünü ortaya koymaktadır.

Son yıllarda kullanımı yaygın hale gelen akıllı telefonların öğrenciler tarafından dil öğrenimi sırasında tercih edilmesi ise araştırmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır. Bu bağlamda araştırmamızın amacı ise, “Mobil Destekli Dil Öğretimi”nin ülkemizde akıllı telefon uygulamaları kapsamında değerlendirmektir. Araştırma soruları ise;

1- “Mobil Destekli Dil Öğretimi” bağlamında “Yabancılara Türkçe Öğretimi” ile ilgili olarak kullanılan akıllı telefon uygulamaları tercih edilmekte midir?

2- “Mobil Destekli Dil Öğretimi” bağlamında “Yabancılara Türkçe Öğretimi” ile ilgili olarak kullanılan akıllı telefon uygulamalarından en çok rağbet gören hangi uygulamadır?

3- “Mobil Destekli Dil Öğretimi” bağlamında “Yabancılara Türkçe Öğretimi” ile ilgili olarak akıllı telefon uygulamalarının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?

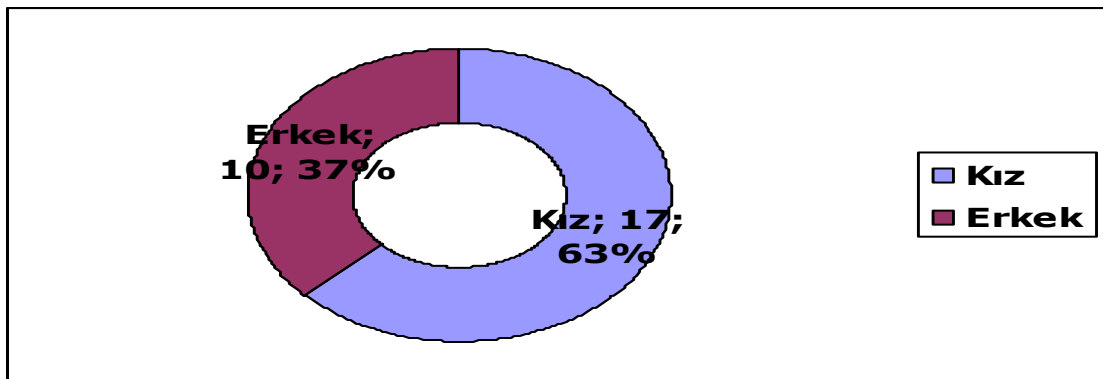
3- Mobil Destekli Dil Öğretimi bağlamında “Yabancılara Türkçe Öğretimi” ile ilgili olarak akıllı telefon uygulamalarından öğrencilerin beklentileri nelerdir?

Yöntem

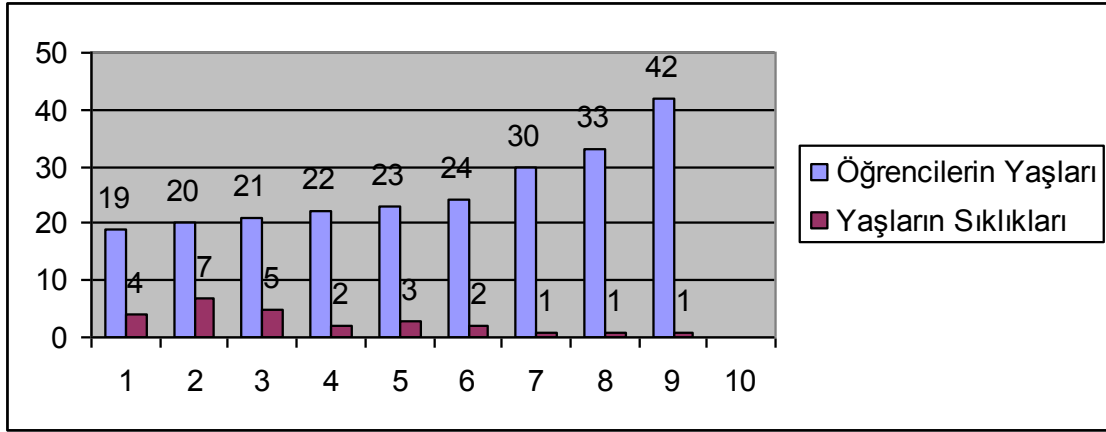
Araştırmada tekil tarama modeli kullanılmıştır. “Tekil tarama modelleri ile gerçekleştirilen zamansal tarama verileri tarandıkları zaman dilimleri ile sınırlı tutulurlar ise de geçmişteki gelişmelere dayalı olarak, geleceğe yönelik kestirilerde de kullanılırlar. Tekil tarama modeli araştırmalarda daha çok betimsel istatistik teknikleri gerekli olur.” (Karasar, 2005).

Çalışma Grubu

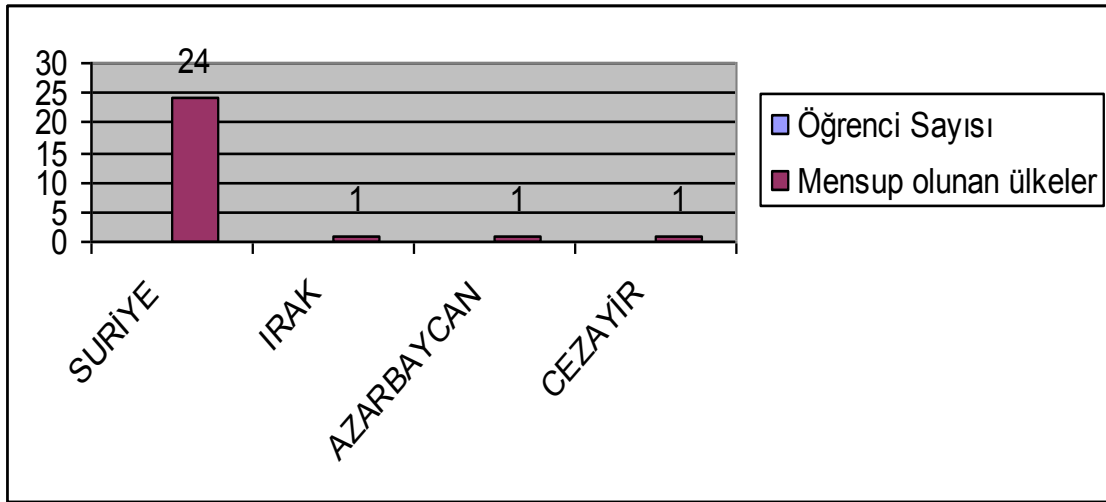
Bu araştırma Mersin Üniversitesi 2014-2015 eğitim-öğretim yılında öğretim gören yabancı uyruklu öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışma kapsamındaki öğrencilerin sayısı 27’dir. Bunların % 63’ü kadın, % 37’si erkektir.

Öğrencilerin yaş aralığı 18 ile 42 arasında değişmekle birlikte, büyük bir kısmı 19-20-21 yaşlarını içermektedir.

Öğrencilerin mensup oldukları ülkelerin % 88'ni Suriye, % 4'ü Irak, % 4'ü Cezayir, %4'ü Azerbaycan'dır.

Veri Toplama Aracı

Yarı yapılandırılmış bir anket uygulanmıştır. Bu anket kapalı ve açık uçlu sorulardan oluşturulmuştur. Anket sorularının oluşturulmasında alan yazını taranmış ve uzman görüşü alınmıştır.

Verilerin Analizi

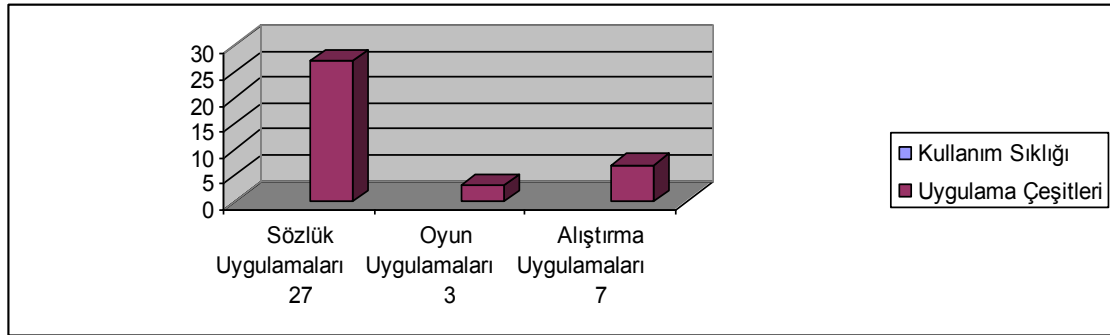
Anketin amacı, “Yabancılara Türkçe Öğretimi”nde öğrencilerin kullandığı akıllı telefon uygulamalarının neler olduğunu, bu uygulamaların özelliklerini, öğrenciler açısından olumlu ve olumsuz yönlerini belirlemektir. Ayrıca Türkçe öğretiminde kullanılacak olan iyi bir uygulamanın ne gibi özelliklere sahip olması gerektiğini belirlemektir. Bu anlamda bir ihtiyaç analizidir. Anket soruları yapılandırılmış ve yarı yapılandırılmış veri niteliği taşımaktadır. Bu verilerin analizinde betimsel istatistik kullanılmıştır. Açık uçlu soruların analizinde ise içerik analizi yapılmıştır. “İçerik analizinde temel amaç toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara

ve ilişkilere ulaşmaktadır.” (Yıldırım, Şimşek; 2006:227) Bu amaçla açık uçlu sorulara verilen cevapların ortak yönleri aranarak temalar oluşturulmuş ve bunlar betimsel olarak incelenmiştir.

Bulgular

Mobil Destekli Dil Öğretimi bağlamında yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili olarak uygulama kapsamındaki bütün öğrencilerin, akıllı telefon uygulamalarından en az birini kullandığı tespit edilmiştir. Bu durum çalışmanın uygulanabilirliği açısından önem taşımaktadır.

Ardından öğrencilere anket kapsamında sınıflandırılmış akıllı telefon uygulamalarından hangilerini kullandıkları sorulmuş, bütün öğrencilerin sözlük uygulamalarını tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Sözlük uygulamalarından en çok tercih edilen “Google Translate” birinci sırada yer alırken, ikinci sırada “Turkish-Arabıc” adlı uygulama, üçüncü sırada ise “Almaaony” adlı uygulama yer almıştır. Frekans değerleri ve uygulamalar tablodaki gibidir.

Google Translate	f: 27	Almaaony	f:1
Turkish-Arabıc	f: 2		

Oyun uygulamalarının dil öğrenimi için tercih edilmediği görülmüştür. Anket kapsamında sadece üç öğrenci oyun uygulamalarını işaretlemiştir. Bunlardan birisi ise kapsam dışında cevap vermiştir. Çünkü “Clash of Clans-1” adlı oyun dil öğretimine yönelik değildir. Diğer ikisi ise “Fun Easy Learn English” adlı uygulamayı kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu uygulama ise dil öğretiminde kullanılan ancak Türkçe öğretimi için kullanılmayan bir uygulamadır.

Alıştırma uygulamalarının ise 7 öğrenci tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir. Bunlardan frekans değeri en yüksek olan “BBC Bilgi Yarışması”dır. Diğer uygulamalar ise her bir öğrencinin kendi deneyimiyle bulduğu bireysel uygulamalardır.

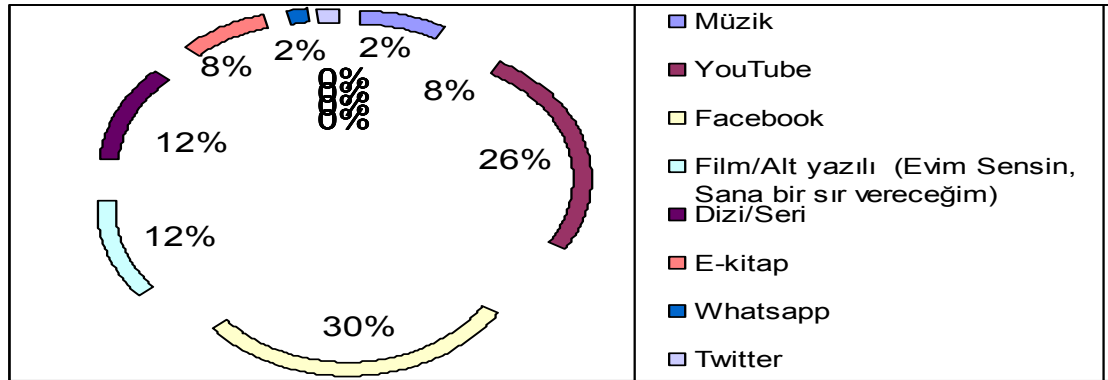
UYGULAMALAR	f
ACCELA STUDY	f:1
TERCÜME	f:1

LEARN TURKİSH	f:1
BBC BİLGİ YARIŞMASI	f:2
İNTERNET	f:1
BUSUU	f:1

Mobil Destekli Dil Öğretimi bağlamında “Yabancılara Türkçe Öğretimi”yle ilgili olarak uygulama kapsamındaki öğrencilere, ankette kategorize edilmeyen ancak kendilerinin kullandığı başka uygulamaların olup olmadığı sorulduğunda ise aşağıdaki veriler ortaya çıkmıştır. 8 kategori ve frekans değerleri aşağıdaki gibidir.

KATEGORİLER	(f değeri)
Müzik	4
YouTube	13
Facebook	15
Film/Alt yazılı	6
Dizi/Seri	6
E-kitap	4
Twitter	1
Whatsapp	1

Kategorilerin yüzdelik oranlarına bakıldığında sosyal paylaşım ortamlarının daha çok kullanıldığını, bunların dışında dizi ve film izlemek için çeşitli uygulamaları tercih edildiği görülmüştür. Bütün kategorilerin oranları ise aşağıdaki gibidir:

Anket kapsamında, uygulamaların olumlu ve olumsuz özellikleri açık uçlu sorular çerçevesinde tespit edilmiş ve tasnif edilmiştir. Olumlu özelliklerin olumsuz özelliklerden daha

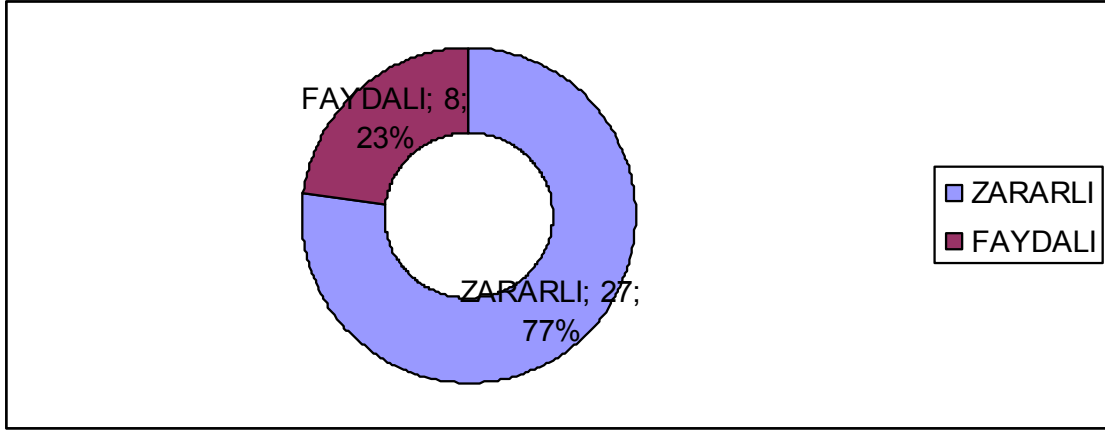
fazla olduğu anlaşılmıştır. Olumlu özellikleri konusunda ise bir takım değerlendirmelere ulaşılmıştır. Bu değerlendirmeler ve frekans değerleri kategoriler halinde şöyle sıralanmıştır:

Tablo 2. Akıllı Telefon Uygulamalarında Olumlu Özellikler

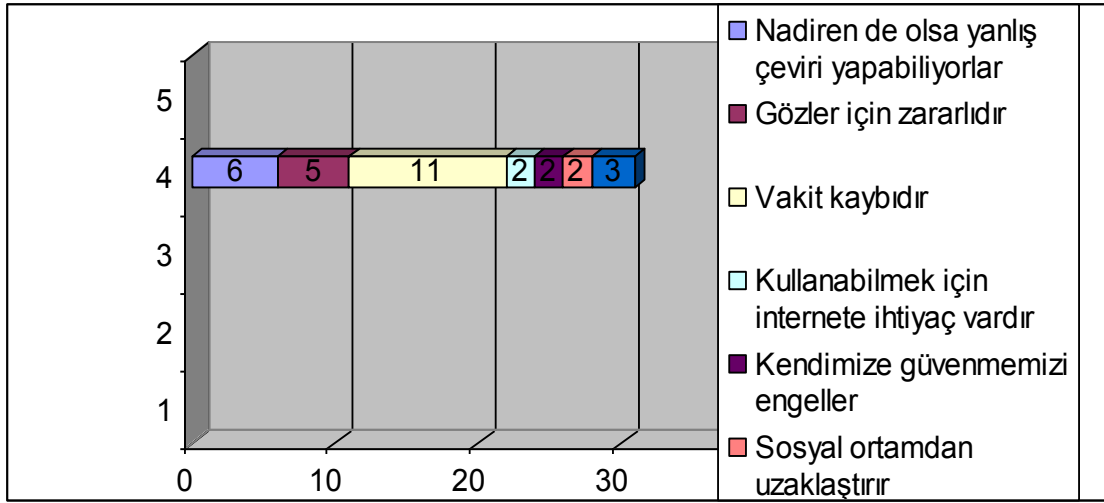
Kategoriler Sayısı	Tanımlar	Cevap
1-Sözcük Öğretimi	Anlamı bilinmeyen bir kelimeye kısa zamanda ulaşip, kolayca anlamını öğrenebilirim.	13
2.Cümle Öğretimi	İzlediğim filmlerden notlar alarak, kelimeleri cümle haline getirip yazmayı öğrenebilirim	2
2. Dinleme Becerisi	Telaffuzu bilinmeyen bir kelimeyi dinleyerek öğrenebilirim.	7
3-Okuma Becerisi	Okumamı geliştirmek için uygulamalardan yararlanabilirim.	5
4-Yazma Becerisi	Yazma becerisi ile ilgili pratik yapabiliyim	3
5-Diğer	Dil öğrenirken yardım alabilirim	4

Öğrencilere akıllı telefon uygulamalarının olumlu özellikleri sorulduğunda öğrencilerin cevaplarının, kullandıkları akıllı telefon uygulamalarıyla paralellik gösterdiği anlaşılmıştır. Dil öğretiminde sözlük uygulamasını kullanan öğrenciler, “1-Anlamı bilinmeyen bir kelimeye kısa zamanda ulaşip, kolayca anlamını öğrenebilirim.” madde başlığını oluşturmuşlardır, dolayısıyla en fazla belirtilen olumlu özellik de bu olmuştur.

Öğrencilere uygulamaların olumsuz yönleri sorulduğunda ise 27 öğrenciden 8 tanesi akıllı telefon uygulamalarının bir zararı olmadığını belirtmiştir.

Akıllı telefonların dil öğreniminde kullanımının herhangi bir olumsuz özelliğinin olmadığını savunan kesim % 23'lük bir orana işaret etmektedir. Geriye kalan %77'lik kesim ise olumsuz yönlerini belirtmiştir. Ancak yine de bu öğrenciler olumlu özellikler sorulduğunda görüş bildirmişlerdir ve telefonlarında bu uygulamaları kullanmayı tercih etmişlerdir. Bu durumda olumlu özelliklerin daha etkili ve güçlü olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anket değerlendirmelerinin sonuncu açık uçlu sorusunda, öğrencilere dil öğretiminde akıllı telefon uygulamaları ile ilgili daha başka ne önerebilecekleri sorulmuştur. Cevaplar değerlendirildiğinde, 7 kişinin bir görüş bildirmediği ortaya çıkmış, 2 kişinin ise soruyu yanlış anladığı tespit edilmiştir. Geriye kalan 18 kişi ise Arapça konuşurken, konuşulanları Türkçeye çevirecek bir uygulama talep ederken, aynı uygulama içinde çeviri işlemini hem yazılı hem de sözlü olarak gerçekleştiren, yapılan hataları da düzeltten bir sistemin olmasını önermişlerdir.

Tartışmalar

“Mobil Destekli Dil Öğretimi” bağlamında “Yabancılar Türkçe Öğretimi”yle ilgili olarak kullanılan akıllı telefon uygulamalarını yapılan anket sonuçlarına göre bütün öğrencilerin

kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu uygulamalardan ise en çok rağbet görenin google/çeviri olduğu tespit edilmiştir.

“Mobil Destekli Dil Öğretimi” bağlamında “Yabancılara Türkçe Öğretimi” ile ilgili olarak akıllı telefon uygulamalarının olumlu ve olumsuz yönleri araştırıldığında ise olumlu yönlerin daha ağır bastığı anlaşılmıştır. Bu uygulamaların dil öğretimi sırasında okuma, yazma, dinleme, konuşma becerilerine bilhassa sözcük öğretimi ve cümle öğretimine destek olduğu kanısına varılmıştır.

Telefon ekranının küçük oluşu nedeniyle telefonun bir müddet sonra gözü yorması, öğrenciyi sosyal ortamdan uzaklaştırması, öğrencinin kendine olan güvenini azaltması ve vakit kaybına yol açması gibi maddeler ise olumsuz özelliklerin genel olarak akıllı telefon kullanımından kaynaklandığını ortaya koymuştur. Telefon uygulamalarının dil öğretimine yönelik olumsuz eleştirisi ise nadiren de olsa çeviri uygulamalarındaki hatalar olarak belirlenmiştir.

Akıllı telefon uygulamaları ile ilgili öğrencilere daha başka ne önerebilecekleri sorusuna 27 öğrenciden 7’sinin bu soruya cevap vermemesi, 2’sinin soruyu yanlış cevaplama, kullanıcıların bu konuda fikir yürütemediğini gösterir. Bunun nedeni ise ülkemizde dil öğretiminde akıllı telefon uygulamalarının yaygın olmamasıdır.

Literatür incelendiğinde ise “Mobil Destekli Dil Öğretimi” ile ilgili direk olmasa da dolaylı olarak konuya yakın çalışmalara ulaşılabilmektedir. Yücer (2011)’in “İnternet Yoluyla Türkçe Öğretimi ve Sorunları” adlı çalışmasında internet ve bilgisayar uygulamalarını değerlendirmiştir. “*Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde bilişim teknolojilerinden etkin olarak yararlanmanın, gerek yapılan işte arzulanana hedefe ulaşmada gerekse alanın kendi içerisindeki üretkenliğini sağlamada kazançları olacağı*” düşüncesini taşıyan çalışmasıyla Büyüksalan (2007), teknolojik gelişmelerin Türkçenin öğretiminde kullanılması gerekliliğini belirtmiştir. Pilancı (2009) ise yine internetin uzaktan dil öğrenenler için dört temel beceri olan dinleme, konuşma, okuma, yazmayı kazandırabilecek donanıma sahip olduğunu çalışmasında detaylandırır.

Sonuç olarak ülkemizde Mobil Destekli Dil Öğretimi’nin öğrenciler tarafından daha çok sosyal ortam ağlarında bulunup iletişim kurmak için ve sözlük kullanımları için tercih edildiği görülmektedir. Yabancılara Türkçe öğretimi ile ilgili öğretim amaçlı uygulamaların yetersiz oluşu hatta hiç olmayışı, öğrencilerin kullanım alanlarını daraltmaktadır. Yabancı Dil öğretiminde Türkiye’nin mobil uygulamalar konusunda geride kalmış olduğu, bu alanlardaki teknolojik gelişmeleri yakalayamadığı anlaşılmaktadır.

1980’lerde başlayan Batıdaki araştırmalarda “Mobil Destekli Dil Öğretimi”nin bizde olduğu gibi sadece bireysel kullanımları yoktur. Fakat ülkemizde “Mobil Destekli Dil Öğretimi”nin bireysel uygulamaların dışına çıkmadığı yapılan çalışmada tespit edilmiştir. Ancak bu uygulamalar ilerleyen süreçlerde akademik programlar içine dâhil edildiği takdirde, doğal eğitim ortamlarına taşınabilecektir. Böylece çalışmaların Türkçenin öğretimi bağlamında geliştirilerek sınıflara entegre olması sağlanabilecektir.

KAYNAKLAR

- BALIM, Ali Günay, PEKMEZ, Esin Şahin., ERDEM, Meltem Özaçık (2004). “Asitler ve Bazlar Konusunda Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı Uygulamaların Öğrenci Başarısına Etkisi”. Ege Eğitim Dergisi 5(2):13-19
- BROWN, E.(2001) (Ed.) "Mobile learning explorations at Stanford Learning Lab." <http://sll.stanford.edu/projects/tomprof/newtomprof/postings/290.html> 2001
- BURSTON, J. (2013) Mobile- assisted language learning: A selected annotated bibliography of implementation studies 1994-2012. Language Learning & Technology, 17 (3), 157-224. :<http://ilt.msu.edu/issues/october2013/burston.pdf>
- BÜYÜKASLAN, Ali. "Yabancı dil Türkçenin öğretilmesinde yeni yöntemler: Bilişim uygulamaları, çözüm önerileri." Department D" etudes Turques Turcologue u-strasbourg, Strasbourg (2007).
- CHİNNERY G. (2006) "Going to the MALL: Mobile Assisted Language Learning", Language Learning & Technology 10,1:9-16 (<http://ilt.msu.edu/vol10num1/emerging/default.html>)
- DEMİREL, Özcan (1993a). Yabancı Dil Öğretimi İlkeler Yöntemler Teknikler. Ankara: Usem Yayınları.
- CHWO, Gloria & MAREK, M & WU, Vivian (2014) Mobile Devices in Language Learning Research: AsiaCALL13th International Conference National Chunghua University, Taiwan 21-24
- GREEN, B.A., COLLIER, K.J., & EVANS, N. (2001) "Teaching tomorrow's class today: English by telephone and computer from Hawaii to Tonga." In L.E. Henrichsen (Ed.), Distance-Learning program (pp. 71–82). Alexandria, VA: Teachers of English to Speakers of Other Language, Inc.
- PİLANCI, Hülya. (2009). “Uzaktan Türkçe Öğrenen Yabancıların Türkçeyi İletişim Aracı Olarak Kullanabilme Yeterlikleri” Journal of Language and Linguistic Studies, 5 (2): 49-61.
- SHIELD L.& KUKULSKA, H.A.(eds.) (2008) Special edition of ReCALL (20, 3: 2008) on Mobile Assisted Language Learning: (http://www.eurocalllanguages.org/recall/r_contents.html#sep08)
- THORNTON, P., & HOUSER, C. (2002) "M-learning in transit." In P. Lewis (Ed.), The changing face of CALL (pp. 229–243).
- THORNTON, P., & HOUSER C. (2003) "Using mobile web and video phones in English language teaching: Projects with Japanese college students. " In B. Morrison, C. Green, & G. Motteram (Eds.), Directions in CALL: Experience, experiments & evaluation (pp. 207–224).
- THORNTON, P., & HOUSER C. (2005) "Using mobile phones in English Education in Japan." Journal of Computer Assisted Learning, 21, 217–228.
- Wikipedia (the free encyclopedia), “Mobile Assisted Language Learning” konu başlığı. http://en.wikipedia.org/wiki/Mobile-assisted_language_learning#cite_ref-1
- YÜCER, Sümeyye (2011) İnternet Yoluyla Türkçe Öğretimi ve Sorunları, Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi Yıl:1, Sayı:1